

Crowdfunding

Aanbevelingen voor informatievoorziening aan investeerders over betalingsachterstanden, afboekingen en nettorendementen in de crowdfunding-portefeuille

Publicatiedatum: 28-dec-2017

Autoriteit Financiële Markten

De AFM maakt zich sterk voor eerlijke en transparante financiële markten.

Als onafhankelijke gedragstoezichthouder dragen wij bij aan duurzaam financieel welzijn in Nederland.

Inhoudsopgave

1.	Aanleiding	5
1.1	AFM toezicht op crowdfunding	5
1.2	Onderzoek naar transparantie over betalingsachterstanden, afboekingen en nettorendementen	6
2.	Onderzoeksresultaten	8
2.1	30 platformen vermelden niets op hun website over betalingsachterstanden, afboekingen en/of nettorendementen	8
2.2	Slechts 3 platformen tonen de belangrijkste portefeuille-informatie al op hun homepagina	9
2.3	12 platformen geven uitleg bij de portefeuille-informatie	9
2.4	Bijna 60% van de platformen die informatie geven over betalingsachterstanden specificeren dit nader	9
2.5	Slechts één platform boekt posten af na 90 dagen	10
2.6	90% van de platformen die informatie geeft over het nettorendement, legt uit hoe het gemiddelde nettorendement wordt berekend	10
2.7	Slechts 3 platformen maken duidelijk hoe vaak portefeuille-informatie wordt bijgewerkt	10
2.8	13 platformen tonen de portefeuille-informatie in tabelvorm	11
3.	Aanbevelingen	12
3.1	Aanbeveling 1: Crowdfundingplatformen geven op hun website inzicht in hun project-portefeuille, waaronder informatie over de betalingsachterstanden, afboekingen en het gemiddelde nettorendement	12
3.2	Aanbeveling 2: Crowdfundingplatformen tonen portefeuille-informatie met eenduidige definities en een heldere uitleg	13
3.3	Aanbeveling 3: Betalingsachterstanden worden getoond als het gehele nog af te lossen bedrag van de geldvrager die in achterstand verkeerd	13
3.4	Aanbeveling 4: Afgeboekte posten worden getoond als het nog openstaande bedrag waarbij (i) er sprake is van een betalingsachterstand van meer dan 90 dagen; of (ii) er is sprake van een lening waarvan redelijkerwijs verwacht wordt dat deze niet meer wordt terugbetaald	14
3.5	Aanbeveling 5: Nettorendementen worden getoond als de gemiddelde rente minus de afgeboekte posten minus de kosten van het platform	15
3.6	Aanbeveling 6: Uit de portefeuille-informatie moet duidelijk blijken wat de verhouding is tussen aflossing- en rentebetalingen, de totaal bemiddelde som en de betalingsachterstanden en afboekingen.	16
3.7	Aanbeveling 7: Portefeuille-informatie wordt maandelijks bijgewerkt	17

3.8	Aanbeveling 8: Portefeuille-informatie wordt op een logische en snel vindbare plek gepresenteerd	18
3.9	Aanbeveling 9: Portefeuille-informatie wordt overzichtelijk en zo visueel mogelijk weergegeven	18
4.	Vervolg	20

1. Aanleiding

1.1 AFM toezicht op crowdfunding

Op 30 december 2016¹ heeft de AFM de crowdfundingsector opgeroepen (verdere) stappen te zetten met het verstrekken van informatie aan investeerders² over risico's binnen de crowdfundingportefeuille. De AFM heeft hierbij uitgangspunten meegegeven. De AFM heeft bij deze oproep aangekondigd dat zij in 2017 een nader onderzoek zal uitvoeren om vast te kunnen stellen of de crowdfundingsector voldoende stappen heeft gezet in het geven van een realistisch beeld van de risico's en de zorgvuldige presentatie daarvan. Dit rapport bevat de onderzoeksbevindingen van de AFM en aanbevelingen van de AFM aan de crowdfundingsector.

Crowdfunding is het investeren met of uitlenen van relatief kleine bedragen door een grote groep investeerders aan particulieren of ondernemingen. Crowdfunding via het uitlenen van geld (loan based) en investeren in bedrijven (investment based) valt onder het toezicht van de AFM. Andere vormen van crowdfunding, bijvoorbeeld in de vorm van donaties, vallen niet onder AFM-toezicht.

Binnen de crowdfundingsector is voor een groot deel sprake van zelfregulering. De AFM hanteert voor crowdfunding een groeimodel. Het toezicht van de AFM ontwikkelt mee met de sector en biedt waar mogelijk ruimte voor innovatie. De AFM streeft naar een goede balans tussen ruimte voor innovatie en groei en bescherming van de investeerder. De AFM heeft in haar wetgevingsbrief van 2016 de wens uitgesproken om in de Wet op het financieel toezicht (Wft) algemene vereisten voor crowdfunding op te nemen. Van 12 oktober 2017 tot en met 26 november 2017 heeft het Ministerie van Financiën een openbare consultatie opengesteld om te onderzoeken op welke wijze aanpassingen in wet- en regelgeving verder bij kunnen dragen aan de ontwikkeling van crowdfunding³. In deze consultatie is onder andere uitvraag gedaan naar welke informatie van en over het platform relevant is voor geldgevers. Hierbij kan gedacht worden aan actuele informatie over de projectenportefeuille van het platform. Oftewel inzicht in betalingsachterstanden, afboekingen en gemiddelde nettorendementen. In de 20 reacties op de consultatie die openbaar zijn gemaakt, is veelal terug te lezen dat men transparantie over de projectenportefeuille van een platform belangrijk vindt.

De AFM heeft meerdere gedragswetenschappelijke analyses gepubliceerd⁴ die inzicht geven in het financiële beslisgedrag van consumenten in verschillende contexten. In juli 2017⁵ heeft de AFM haar bevindingen naar aanleiding van een specifiek consumentenonderzoek naar het gedrag van crowdfunding investeerders gepubliceerd.

---

¹ <https://www.afm.nl/nl-nl/professionals/nieuws/2016/dec/crowdfunding-informatie>

² Met investeerders bedoelt de AFM particuliere investeerders, met andere woorden: consumenten die investeren.

³ Zie www.internetconsultatie.nl/crowdfunding

⁴ Zie bijvoorbeeld *AFM & Consumentengedrag: Een verkenning* (2016): <https://www.afm.nl/nl-nl/professionals/nieuws/2016/okt/consumentengedrag>

⁵ <https://www.afm.nl/nl-nl/professionals/nieuws/2017/juli/crowdfunding-onderzoek>

De AFM richt haar toezicht op de crowdfundingsector op de volgende 2 speerpunten:

1. transparante informatieverstrekking door crowdfundingplatformen aan crowdfunding-investeerders; en
2. duurzaamheid van de crowdfundingsector en crowdfundingplatformen.

Als nadere uitwerking van het eerste thema, transparante informatieverstrekking, heeft de AFM dit rapport opgesteld.

1.2 Onderzoek naar transparantie over betalingsachterstanden, afboekingen en nettorendementen

Met dit rapport wil de AFM aansluiting zoeken bij toekomstige wetgeving en platformen in de gelegenheid stellen om zich zo goed mogelijk hierop voor te bereiden.

Crowdfunding maakt het voor investeerders mogelijk om op een laagdrempelige manier geld te lenen aan particulieren of ondernemingen. De AFM vindt het belangrijk dat investeerders dit weloverwogen kunnen doen en passende investeringsbeslissingen kunnen nemen. Investeerders moeten op basis van de beschikbare informatie op de website van het platform een goede inschatting kunnen maken van de nettorendementen die zij kunnen behalen en inzicht krijgen in de risico's die gepaard gaan met de investering. Belangrijke onderdelen van transparante informatieverstrekking zijn inzicht in betalingsachterstanden, afboekingen en gemiddelde nettorendementen in de portefeuille van een crowdfundingplatform. De AFM heeft eerder gezien dat de informatieverstrekking door crowdfundingplatformen met name focust op de kansen. Investeerders krijgen hierdoor geen realistisch beeld van de risico's van een investering.

In de voorschriften⁶ voor crowdfundingplatformen staat dat zij voldoende (achtergrond)informatie aan investeerders moeten verstrekken over projecten en investeerders moeten wijzen op de risico's die met een investering gepaard gaan. Daarbij is het belangrijk om deze informatie op een vindbare, begrijpelijke en evenwichtige wijze te tonen. De AFM geeft hier in haar Beleidsregel informatieverstrekking⁷ meer uitleg over.

Om te bepalen of de crowdfundingsector stappen heeft gezet richting meer transparantie op dit vlak, heeft de AFM in het derde kwartaal van 2017 een onderzoek uitgevoerd. Voor dit onderzoek zijn de websites van alle bij de AFM geregistreerde crowdfundingplatformen bekeken.

In het onderzoek is gekeken op welke wijze platformen informatie geven over de risico's binnen hun portefeuille. In het algemeen concludeert de AFM dat bij de overgrote meerderheid van de platformen de informatieverstrekking aan investeerders over betalingsachterstanden, afboekingen en nettorendementen binnen hun projectportefeuille, ver onder de maat is. Deze platformen geven geen realistisch beeld van de risico's van een investering en schieten tekort in de informatieverstrekking aan de investeerder. Van de 47 platformen met een website hebben 30

---

⁶ Aan crowdfundingplatformen met een vergunning als beleggingsonderneming zijn geen voorschriften opgelegd, deze verplichting volgt voor deze vergunninghouders uit de Wft.

⁷ <http://wetten.overheid.nl/BWBR0033909>, zie hoofdstuk 2

platformen geen enkele informatie op hun website over betalingsachterstanden, afboekingen en/of nettorendementen. Als een platform wel informatie beschikbaar stelt, is die vaak niet makkelijk vindbaar. Slechts 3 platformen maken al op hun homepagina melding van het percentage aan betalingsachterstanden, afboekingen en het gemiddelde nettorendement. Verder verschilt de hoeveelheid informatie en de wijze waarop die wordt gepresenteerd sterk tussen platformen. Platformen hanteren verschillende definities van belangrijke begrippen en bemoeilijken daarmee de onderlinge vergelijkbaarheid van platformen. Slechts één platform volgt de oproep van de AFM van 30 december 2016 en boekt posten af na 90 dagen. Andere platformen boeken posten af na een langere termijn van 180 of 365 dagen.

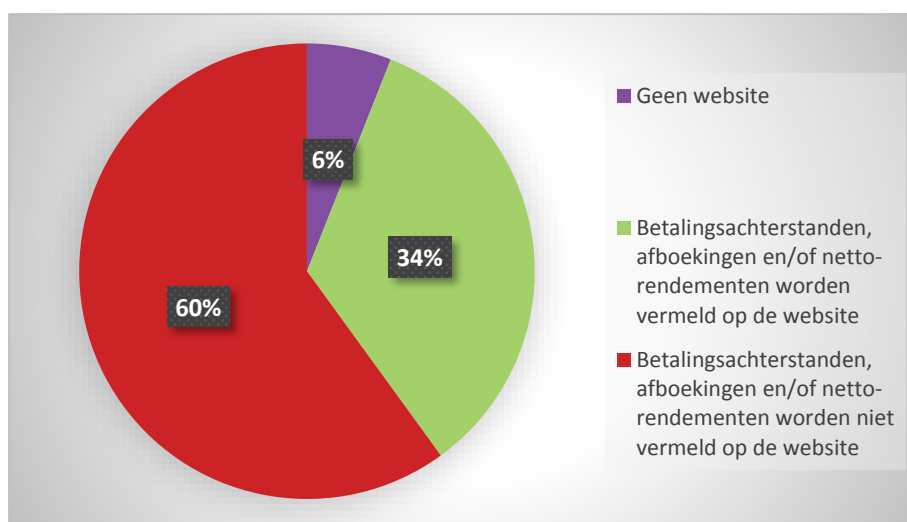
2. Onderzoekresultaten

In dit hoofdstuk presenteert de AFM de resultaten van haar onderzoek naar de informatievoorziening van crowdfundingplatformen aan investeerders over betalingsachterstanden, afboekingen en nettorendementen. Alle crowdfundingplatformen die zijn onderzocht ontvangen een individuele terugkoppeling.

2.1 30 platformen vermelden niets op hun website over betalingsachterstanden, afboekingen en/of nettorendementen

Van de 50 bij de AFM geregistreerde platformen hebben 47 platformen een website.

Van deze 47 platformen maken 17 platformen melding van betalingsachterstanden, afboekingen of het gemiddelde nettorendement van hun portefeuille. Slechts 8 platformen stellen informatie over al deze onderwerpen beschikbaar. De 9 andere platformen informeren hun investeerders over één of 2 van deze onderwerpen. 30 platformen stellen over deze onderwerpen geen informatie beschikbaar op hun website.

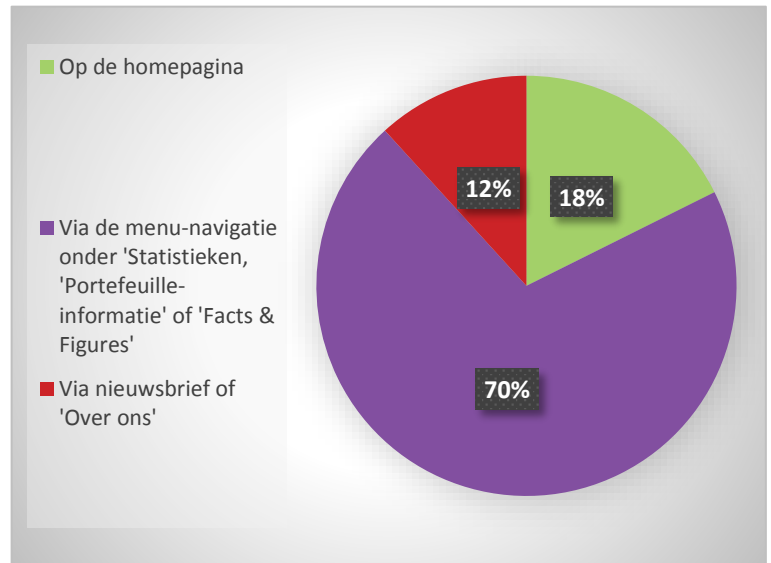

Aantal platformen	Vermelden iets over betalingsachterstanden?	Vermelden iets over afboekingen?	Vermelden iets over nettorendementen?
8 platformen	Ja	Ja	Ja
4 platformen	Ja	Ja	Nee
2 platformen	Ja	Nee	Nee
2 platformen	Nee	Nee	Ja
Eén platform	Nee	Ja	Nee
Totaal	14 platformen	13 platformen	10 platformen

2.2 Slechts 3 platformen tonen de belangrijkste portefeuille-informatie al op hun homepage

3 van de 17 platformen vermelden op hun homepage de belangrijkste portefeuille-informatie. Bij één van deze 3 platformen is het mogelijk om door te klikken op deze informatie, waardoor je op een pagina terecht komt met meer gedetailleerde portefeuille-informatie. Bij de overige platformen is de informatie vindbaar via de menu-navigatie onder de noemer 'Statistieken', 'Portefeuille-informatie' of 'Facts & Figures'. Bij 2 platformen staat de informatie over de portefeuille op een slecht vindbare en onlogische plek: in een nieuwsbrief of onder 'Over ons'.

2.3 12 platformen geven uitleg bij de portefeuille-informatie

12 van de 17 platformen geven een uitleg bij de definities die worden gebruikt bij het tonen van de portefeuille-informatie. 5 platformen doen dit niet, waardoor het voor de AFM en voor investeerders bijvoorbeeld onduidelijk is wat bij dat platform kwalificeert als betalingsachterstand of afboeking en hoe het nettorendement is berekend.

2.4 Bijna 60% van de platformen die informatie geven over betalingsachterstanden specificeren dit nader

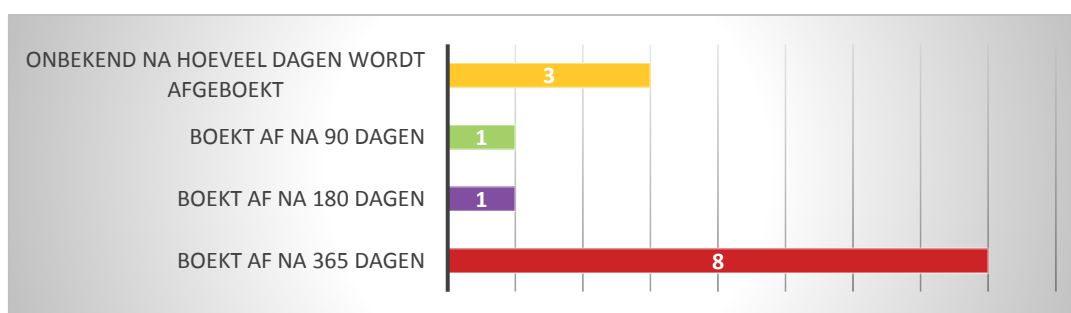
14 platformen geven informatie over de betalingsachterstanden in hun portefeuille. 2 van deze platformen vermelden enkel dat er geen sprake is van betalingsachterstanden, maar leggen niet uit wanneer er sprake is van een betalingsachterstand. 8 platformen maken duidelijk dat er sprake is van een betalingsachterstand bij een achterstand van 45 dagen of meer. Deze 8 platformen delen de post betalingsachterstanden op in drieën (bijvoorbeeld: 45-90 dagen, 90-180 dagen en 180-365 dagen achterstand),

waardoor er meer gedetailleerde informatie over de betalingsachterstanden beschikbaar is, 4 platformen doen dit niet.

9 platformen geven expliciet aan dat het gehele nog openstaande bedrag wordt meegenomen in de post betalingsachterstanden. Bij de overige 5 platformen is dit onduidelijk.

2.5 Slechts één platform boekt posten af na 90 dagen

13 platformen vermelden op hun website iets over afboekingen. Leningen worden afgeboekt bij een betalingsachterstand van een bepaald aantal dagen en als er sprake is van een lening waarvan redelijkerwijs verwacht wordt dat deze niet meer wordt terugbetaald. 10 platformen vermelden na hoeveel dagen zij een post afboeken, 3 platformen doen dit niet. Van deze 3 platformen is dus onduidelijk wanneer een post wordt afgeboekt.

2.6 90% van de platformen die informatie geeft over het nettorendement, legt uit hoe het gemiddelde nettorendement wordt berekend

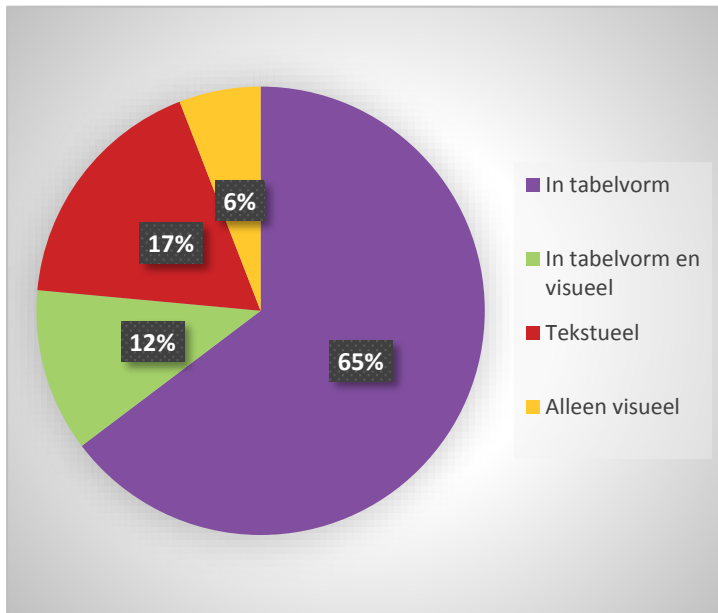
10 platformen maken melding van het gemiddelde nettorendement van hun portefeuille. 9 van deze platformen leggen uit hoe het gemiddelde nettorendement is berekend: het nettorendement is de gemiddelde rente minus de afboekingen en minus de kosten. Slechts twee platformen leggen uit hoe het percentage van afboekingen in deze formule wordt berekend: afgeboekt totaalbedrag gedeeld door uitbetaalde rente vermenigvuldigd met de gemiddelde rente.

2.7 Slechts 3 platformen maken duidelijk hoe vaak portefeuille-informatie wordt bijgewerkt

12 van de 17 platformen die portefeuille-informatie tonen, noemt bij de informatie de datum waarop de informatie voor het laatst bijgewerkt is. 3 platformen vermelden hoe vaak de informatie wordt bijgewerkt.

Bij 3 platformen is het mogelijk om de portefeuille-informatie van momentopnames uit het verleden in te zien. Hiermee geven deze platformen inzicht in de ontwikkeling van de portefeuille.

2.8 13 platformen tonen de portefeuille-informatie in tabelvorm

13 platformen tonen de portefeuille-informatie in tabelvorm. 3 platformen geven een tekstuele toelichting op de stand van de portefeuille. Één platform geeft alleen een grafische weergave van de portefeuille. 2 van de platformen die de portefeuille-informatie in tabelvorm tonen, ondersteunen dit met visualisaties (zoals diagrammen en grafieken).

3. Aanbevelingen

In het algemeen concludeert de AFM dat bij de overgrote meerderheid van de platformen de informatieverstrekking aan investeerders over betalingsachterstanden, afboekingen en nettorendementen binnen hun projectportefeuille, ver onder de maat is. Deze platformen geven geen realistisch beeld van de risico's van een investering en schieten tekort in de informatieverstrekking aan de investeerder. Daarmee voldoen zij niet aan de verplichtingen die voortvloeien uit de voorschriften of uit de wet: het verstrekken van voldoende (achtergrond)informatie aan investeerders over projecten en het wijzen op de risico's die met een investering gepaard gaan. Investeerders kunnen op basis van de informatie van de tekortschietende platformen geen weloverwogen investeringsbeslissing nemen. Deze geconstateerde bad practices staan hieronder per onderwerp beschreven. Desalniettemin is de AFM in haar onderzoek ook een aantal platformen tegengekomen die de portefeuille-informatie op een vindbare, begrijpelijke en evenwichtige wijze weergeeft op haar website. De AFM deelt deze good practices graag met de markt. De AFM roept de crowdfundingsector op opvolging te geven aan de good practices en onderstaande aanbevelingen.

3.1 Aanbeveling 1:

Crowdfundingplatformen geven op hun website inzicht in hun projectportefeuille, waaronder informatie over de betalingsachterstanden, afboekingen en het gemiddelde nettorendement

Het risico op betalingsachterstanden is één van de belangrijkste risico's voor crowdfundinginvesteerders. Duidelijke informatie over de portefeuille van een platform, waaronder informatie over het uitblijven van betalingen en de impact daarvan op het nettorendement kan investeerders helpen bij een investeringsbeslissing. Deze informatie kan bijdragen aan een meer realistische verwachting van de opbrengst van een investering. Dit past ook bij een volwassener opererende sector.

	<i>Good practice:</i>
	<ul style="list-style-type: none"> • Op de website wordt informatie getoond over de projectportefeuille, waaronder ten minste informatie over betalingsachterstanden, afboekingen en het gemiddelde nettorendementen van de projectportefeuille.
	<i>Bad practice:</i>
	<ul style="list-style-type: none"> • Op de website is geen enkele informatie vindbaar over de projectportefeuille van het platform.

3.2 Aanbeveling 2:

Crowdfundingplatformen tonen portefeuille-informatie met eenduidige definities en een heldere uitleg

Het is belangrijk dat bij de portefeuille-informatie uitleg wordt gegeven over de gebruikte begrippen. Zo kunnen investeerders de informatie van platformen onderling eenvoudiger vergelijken en in de juiste context plaatsen. Hierbij moet bijvoorbeeld gedacht worden aan uitleg over: vanaf hoeveel dagen is een betalingsachterstand een betalingsachterstand, wat zijn precies afgeboekte posten en na hoeveel dagen worden posten afgeboekt, en is de post met betalingsachterstanden de op dat moment nog totaal openstaande som?

	<p><i>Good practice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij de getoonde portefeuille-informatie worden alle gebruikte definities en begrippen uitgelegd. Zo wordt ten minste uitgelegd wat wordt verstaan onder afgeboekte posten, totaal uitbetaalde rente, het openstaand saldo en wordt uitgelegd hoe tot de getoonde bedragen is gekomen.
	<p><i>Bad practices:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij de getoonde portefeuille-informatie wordt geen uitleg gegeven. • De gebruikte definities en begrippen zijn niet toegelicht.

De AFM gaat in de aanbevelingen 3, 4 en 5 specifiek in op de begrippen betalingsachterstanden, afgeboekte posten en nettorendementen en doet daarbij aanbevelingen aan de sector over de invulling van deze begrippen.

3.3 Aanbeveling 3:

Betalingsachterstanden worden getoond als het gehele nog af te lossen bedrag van de geldvrager die in achterstand verkeerd

Het is de verantwoordelijkheid van platformen om investeerders een realistisch beeld te geven van de mate waarin geldvragers aan hun betalingsverplichtingen voldoen. In een jonge innovatieve sector bestaat de kans dat risico's onvoldoende onder de aandacht worden gebracht en slecht nieuws wordt uitgesteld. Als betalingsachterstanden niet tijdig inzichtelijk worden gemaakt, dan komen de risico's van crowdfunding mogelijk te laat tot uitdrukking voor de investeerder. Het is daarom belangrijk dat in ieder geval betalingsachterstanden van 45 dagen of meer worden getoond op de website. Daarbij wordt het gehele nog af te lossen bedrag van de geldvrager die in achterstand verkeerd opgenomen in de post betalingsachterstanden.

	<p><i>Good practices:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Het tonen van betalingsachterstanden als het gehele nog af te lossen bedrag van de geldvrager die in achterstand verkeert. • Achterstanden worden ten minste uitgesplitst in 45-75 dagen achterstand en 75-90 dagen achterstand. • Bij de post 'geen achterstanden' wordt tenminste aangegeven dat hier ook betalingsachterstanden tot 45 dagen in zijn opgenomen.
	<p><i>Bad practices:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen informatie tonen over betalingsachterstanden. • Het geven van onduidelijke informatie over betalingsachterstanden, zoals: '<i>er zijn [x] projecten waarvan de betaling is stopgezet</i>'. In dit voorbeeld is onduidelijk wat er precies wordt verstaan onder het stopzetten van de betaling, of het een achterstand of afboeking betreft en wat het totaalbedrag aan achterstanden is.

3.4 Aanbeveling 4:

Afgeboekte posten worden getoond als het nog openstaande bedrag waarbij (i) er sprake is van een betalingsachterstand van meer dan 90 dagen; of (ii) er is sprake van een lening waarvan redelijkerwijs verwacht wordt dat deze niet meer wordt terugbetaald

De AFM heeft de crowdfundingsector op 30 december 2016 opgeroepen om betalingsachterstanden vanaf 90 dagen af te boeken. Op één platform na, heeft de sector hier geen opvolging aan gegeven. De AFM begrijpt dit niet. Als betalingsachterstanden niet tijdig worden gekwalificeerd als afboeking, komen risico's pas laat tot uitdrukking in gepresenteerde afboekingspercentages. Het is gebruikelijk, bijvoorbeeld onder Basel II wetgeving (welke geldt voor banken), om achterstanden van meer dan 90 dagen te kwalificeren als een afboeking. Tot nog toe heeft de AFM geen valide argumenten vernomen vanuit de sector die een afboeking na 180 of 365 dagen rechtvaardigen.

	<p><i>Good practices:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Er wordt ten minste informatie getoond over het totaal aan afgeboekte posten met daarbij een heldere uitleg wat hieronder wordt verstaan. • Posten worden ten minste afgeboekt als er sprake is van een betalingsachterstanden van meer dan 90 dagen of er is sprake van een lening waarvan redelijkerwijs verwacht wordt dat deze niet meer worden terugbetaald.
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Het volledige nog openstaande bedrag van de betreffende projecten in achterstand wordt getoond.
	<p><i>Bad practices:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen informatie tonen over het totaal aan afgeboekte posten. • Het niet uitleggen wat onder afgeboekte posten wordt verstaan. • Het afboeken van posten na 365 dagen. • Het doen van een voorspelling in plaats van het geven van objectieve portefeuille-informatie, zoals: <i>'We verwachten dat tussen de 20 en 30% van de ondernemingen in default raakt.'</i>

3.5 Aanbeveling 5:

Nettorendementen worden getoond als de gemiddelde rente minus de afgeboekte posten⁸ minus de kosten van het platform

Investerders worden vaak door platformen geworven met het tonen van wervende rentepercentages. Veelal worden echter bruto rendementen getoond. De manier waarop deze bruto rendementen worden getoond kan misleidend zijn. Afgeboekte posten en kosten zijn van invloed op het rendement van de investeerder. Het presenteren van het gemiddelde nettorendement kan bijdragen aan een meer realistische verwachting van de opbrengst van een investering.

	<p><i>Good practices:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is ten minste informatie opgenomen over het nettorendement, waarbij op een duidelijke manier wordt uitgelegd wat onder nettorendement wordt verstaan en hoe dit wordt berekend. • Nettorendementen worden getoond als de gemiddelde rente minus de afgeboekte posten minus de kosten van het platform. • Het percentage van afgeboekte posten wordt berekend door het afgeboekte totaalbedrag te delen door de uitbetaalde rente vermenigvuldigd met de gemiddelde rente.
	<p><i>Bad practices:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen informatie tonen over het nettorendement. • Het enkel tonen van het bruto rendement vanwege marketingredenen.

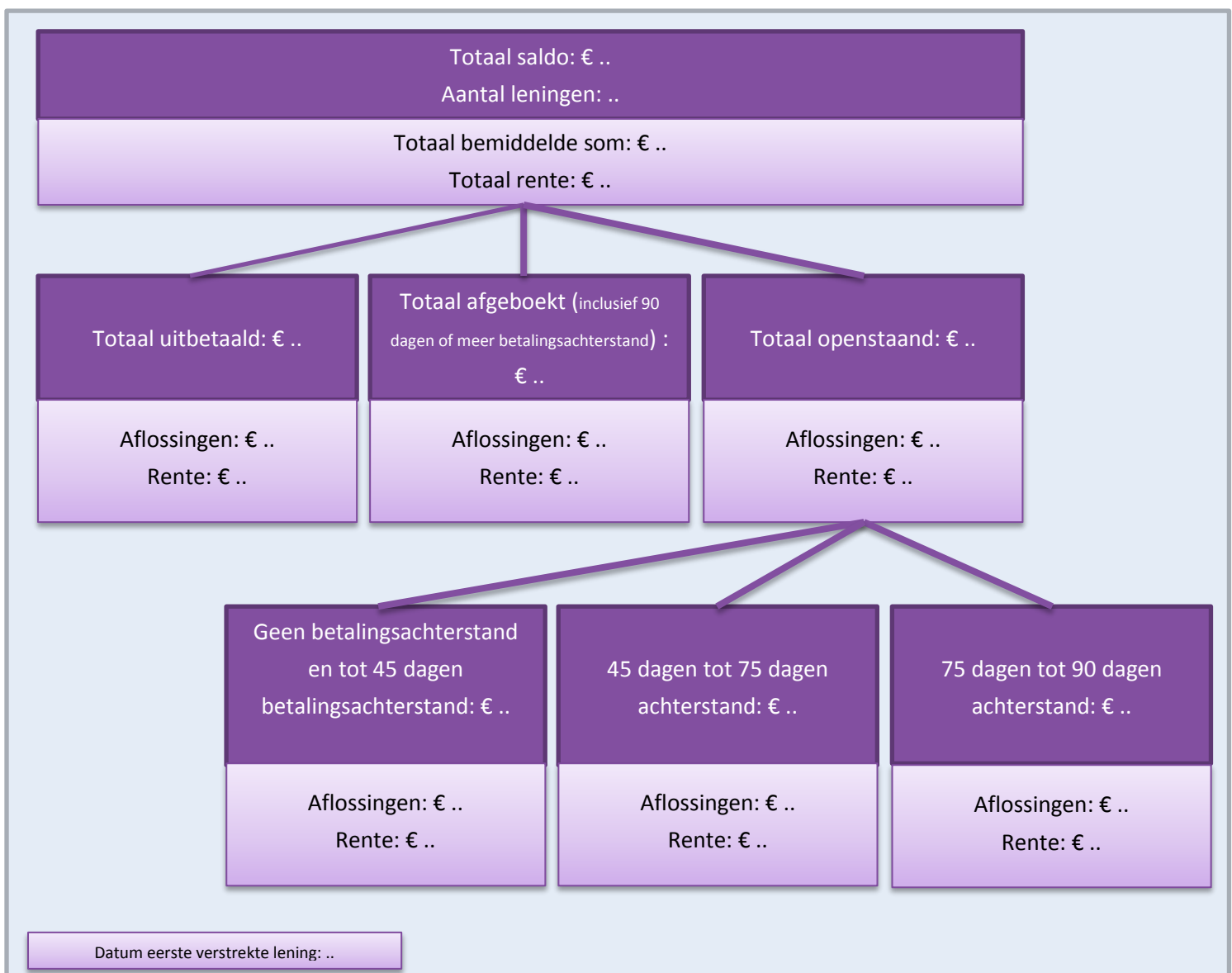
⁸ Het percentage aan afgeboekte posten wordt berekend door het afgeboekte totaalbedrag te delen door de uitbetaalde rente vermenigvuldigd met de gemiddelde rente.

3.6 Aanbeveling 6:

Uit de portefeuille-informatie moet duidelijk blijken wat de verhouding is tussen aflossing- en rentebetalingen, de totaal bemiddelde som en de betalingsachterstanden en afboekingen.

Het enkel presenteren van de verhouding tussen de betalingsachterstanden en afboekingen ten opzichte van de totaal bemiddelde som, geeft een te beperkt beeld. Het percentage betalingsachterstanden wordt daarmee onderschat. Immers, in een groeimarkt zal de bemiddelde som steeds toenemen, terwijl pas op termijn betalingsachterstanden ontstaan.

De AFM is van mening dat in elk geval de volgende informatie correct, duidelijk en niet misleidend gepresenteerd moet worden op de website, zodat investeerders zich snel een beeld kunnen vormen van de risico's. Ter verduidelijking is dit in onderstaand overzicht weergegeven. Dit overzicht kan gebruikt worden door platformen om inzage te geven in deze informatie.

	<p><i>Good practices:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Het tonen van portefeuille-informatie, die ten minste omvat: de totaal bemiddelde som, het afgeloste bedrag, het bedrag aan uitbetaalde rente, het bedrag aan betalingsachterstanden en afboekingen en het bedrag wat nog moet worden afgelost. • De informatie wordt op verschillende manieren getoond, zoals percentages en aantallen, of percentages en bedragen. • Idealiter wordt bovenstaand schema gebruikt op de websites van de platformen.
	<p><i>Bad practice:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De portefeuille-informatie wordt onvolledig getoond. Zoals het niet noemen van de totaal bemiddelde som of het totaal afgeloste bedrag.

Als een platform het mogelijk maakt te investeren in leningen waarop niet wordt afgelost, dan wordt de portefeuille-informatie over deze leningen apart vermeld. Er zijn crowdfundingplatformen die het mogelijk maken te investeren in leningen waarop geen rente- en/of aflossingsverplichting bestaat tot een bepaald moment (bijvoorbeeld bij bullet leningen of bepaalde converteerbare leningen). Als de informatie over dit type leningen wordt opgenomen in de portefeuille-informatie, waar ook leningen instaan waar wel rente- en aflossingsverplichtingen bestaan, dan kan dit een vertekend beeld geven.

3.7 Aanbeveling 7:

Portefeuille-informatie wordt maandelijks bijgewerkt

Het is voor de investeerder relevant om te weten hoe actueel de getoonde informatie over de portefeuille is zodat deze op waarde kan worden geschat. Het is tevens van belang dat deze informatie regelmatig wordt bijgewerkt, zodat de investeerder niet over verouderde informatie beschikt.

	<p><i>Good practices:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De portefeuille-informatie wordt ten minste op maandelijkse basis bijgewerkt. • Er wordt expliciet vermeld dat de informatie maandelijks wordt bijgewerkt. • De specifieke datum waarop de informatie voor het laatst is bijgewerkt wordt vermeld. • Het is mogelijk om de portefeuille-informatie uit het verleden in te zien.
---	--

Bad practice:

- Het is onduidelijk wanneer de informatie voor het laatst is bijgewerkt.
- Het is onduidelijk hoe vaak de informatie wordt bijgewerkt.

3.8 Aanbeveling 8:

Portefeuille-informatie wordt op een logische en snel vindbare plek gepresenteerd

Uit gedragswetenschappelijk onderzoek weten we dat consumenten beperkt rationeel handelen. Consumenten gaan zelden op zoek naar alle relevante informatie, om op basis daarvan een weloverwogen keuze te maken. Het is daarom belangrijk dat informatie over risico's een prominente plek heeft op de website van een platform.

Good practices:

- Op de homepagina wordt een overzicht getoond van de belangrijkste portefeuille-informatie.
- Vervolgens kan de investeerder hier op doorklikken om meer achtergrondinformatie over de portefeuille te verkrijgen.

Bad practices:

- Portefeuille-informatie staat niet op de homepagina van de website.
- Portefeuille-informatie wordt zodanig weggestopt (bijvoorbeeld bij de veelgestelde vragen of in een nieuwsbrief) of verspreid weergegeven, dat de investeerder de informatie niet binnen 2 muisklikken kan vinden.

3.9 Aanbeveling 9:

Portefeuille-informatie wordt overzichtelijk en zo visueel mogelijk weergegeven

Consumenten zijn over het algemeen geen rationele financiële beslissers. De meeste consumenten hebben vaak niet de motivatie en capaciteiten om alle informatie en keuzes te verwerken⁹. Door de informatie over de portefeuille overzichtelijk en visueel te presenteren, wordt de kans groter dat investeerders de informatie tot zich nemen. Dit is mogelijk door uitgebreide tekstblokken te vermijden en te vervangen door tabellen, waarin de informatie gebundeld en gestructureerd aangeboden wordt. Daarnaast helpt het als de tabel ondersteund

⁹ Zie AFM & Consumentengedrag: Een verkenning (2016): <https://www.afm.nl/nl-nl/professionals/nieuws/2016/okt/consumentengedrag>

worden door visualisaties, zoals diagrammen en grafieken. Ook het gebruik van verschillende kleuren en grootte van lettertype kan belangrijke informatie meer nadruk geven en de aandacht trekken van investeerders.

	<p><i>Good practices:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De informatie wordt getoond in een overzichtelijke tabel. In de tabel is in één oogopslag duidelijk hoe de portefeuille ervoor staat. • Deze tabel wordt ook visueel ondersteund door middel van diagrammen en grafieken.
	<p><i>Bad practices:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Informatie over de portefeuille wordt enkel in de vorm van tekst of enkel visueel (weer)gegeven. • De tekstuele toelichting is uitgebreid en/of verspreid over meerdere plekken op de website. • Investeerders kunnen niet in één oogopslag zien wat de status van de portefeuille is.

4. Vervolg

Verbetering van de informatievoorziening aan crowdfundinvesteerders is één van de speerpunten van het toezicht op de crowdfundingsector door de AFM. De AFM gebruikt het aangekondigde Self-Assessment in 2018 om vast te stellen of platformen voldoende vooruitgang boeken in de informatievoorziening. Elk crowdfundingplatform ontvangt een individuele terugkoppeling met onderzoeksresultaten. De resultaten van het AFM-onderzoek en de uitkomsten van het Self-Assessment zijn tevens input voor het wetgevingstraject van het ministerie van Financiën. Als verbeteringen in de informatievoorziening onvoldoende of te traag doorgevoerd worden, zal de AFM aanvullende voorschriften opstellen.

Verder is de AFM bezig met een onderzoek naar de informatieverstrekking door crowdfundingplatformen over individuele projecten. De AFM zal in de loop van 2018 haar onderzoeksresultaten delen.

Meer informatie over het toezicht op crowdfunding vindt u op de website www.afm.nl/crowdfunding.

Autoriteit Financiële Markten
T 020 797 2000 | F 020 797 3800
Postbus 11723 | 1001 GS Amsterdam
www.afm.nl

De tekst is met zorg samengesteld en is informatief van aard. U kunt er geen rechten aan ontlennen. Door besluiten op nationaal en internationaal niveau is het mogelijk dat de tekst niet langer actueel is wanneer u deze leest. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is niet aansprakelijk voor de eventuele gevolgen – zoals bijvoorbeeld geleden verlies of gederfde winst – ontstaan door acties ondernomen naar aanleiding van deze tekst.